

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ВИКЛАДАЧА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Одним із багатьох аспектів професійної діяльності викладача ВНЗ є його науково-дослідна робота, адже завдяки даному напрямку діяльності викладач має можливість реалізовуватись як науковець, набувати принципово нового досвіду та результатів цієї діяльності у вигляді системи знань. Метою викладача вищої школи має бути сприяння забезпеченню фундаментальної наукової та професійної підготовки майбутніх фахівців, що в свою чергу передбачає постійний розвиток і вдосконалення професіоналізму самого викладача.

Науково-дослідна робота викладача полягає в ознайомленні зі сталими науковими ідеями, їх новим альтернативним баченням і перспективами вирішення. Результатом такої роботи є удосконалення змісту лекційних і практичних занять через наповнення їх сучасними науковими здобутками.

Важливою складовою науково-дослідної роботи викладача є опрацювання наукових джерел, аналітичний аналіз проблем, які виокремлюються, дослідження різноманітності підходів до їх вирішення, формування власних авторських висновків і пропозицій.

Запроваджуючи новітні наукові досягнення при викладанні навчальної дисципліни, викладач стимулює студентів до постійного наукового пошуку, до розвитку їх аналітичних вмінь. Такі заходи сприяють не лише вивченню матеріалу, що передбачений навчальною дисципліною, а й вагомо мотивують студентів залучатись до конструктивної наукової дискусії, підґрунтям якої є емоційно-інтелектуальний поштовх до бажання активно мислити.

У сучасних умовах інформаційного суспільства знанняве навчання поступово витісняється необхідністю вміти на основі знань, здобутих під час навчання, вирішувати проблеми, які виникають у різних ситуаціях. Наразі викладач одночасно є і споживачем інформаційних ресурсів, і керівником навчально-пізнавальної діяльності студента. Тому метод «запам'ятай і повтори» поступово замінюється на метод активного наукового пошуку, оскільки для формування фахової компетенції студентів необхідним є не лише засвоювати вже запропоновані «готові» знання, а й самостійно їх здобувати, досліджувати, мати відповідну аргументовану позицію.

Фахова компетенція передбачає перш за все здатність до освітньої діяльності на основі набутих знань та досвіду, вміння самостійно та професійно вирішувати стандартні завдання, беручи на себе відповідальність за свою діяльність. До фахової компетенції належать ключові фахові знання та навички, розуміння специфіки фахової постановки питань, міжпредметні зв'язки тощо. В процесі навчання фахова компетенція має стати предметом цілеспрямованого формування.

Науково-дослідна робота викладача сприяє інтенсивному зростанню професійної компетентності студентів, адже сучасний інформаційний простір вимагає від майбутніх фахівців бути спроможними застосовувати свої аналітичні здібності та логічне мислення, запроваджувати нові наукові досягнення, вміти ефективно розв'язувати різні наукові проблеми.

Бойчук О.С., ст. викл.,
кафедра педагогіки та психології

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: НЕОБХІД- НІСТЬ УРАХУВАННЯ ФУТУРОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ

Науковці відмічають складну ситуацію розвитку сучасної людини. Наприклад, з одного боку, зростання самосвідомості, самовизначення, критичного мислення, а з іншого — невпевненість, напруженість, тривожність. Загальна нестійкість соціальної, економічної, ідеологічної обстановки, дискредитація багатьох моральних орієнтирів викликає масовий психологічний стрес, який відбивається на загальному духовному і фізичному здоров'ї, обумовлюючи у тому числі і пасивність і байдужість особистості.

Безсумнівно, соціально-психологічна сфера людини змінилася, це об'єктивно пов'язано із трансформацією культурно-історичного середовища, за словами Л.С. Виготського середовище „не обставина, а відіграє роль джерела розвитку». Тому гостро постає питання розуміння, в якому світі, в якому просторі і в якому суспільстві живе людина і які вимоги до неї. А. Маслоу на рахунок цього моменту висловлювався: „кожна доба, окрім нашої, мала свій ідеал...- святий, ге-

рой, джентльмен, лицар, містик. А те, що запропонували ми — добре пристосована людина без проблем — це дуже бліда і сумнівна заміна». Нам важливо розуміти характер змін ментальності, ціннісних орієнтацій, що супроводжуються присвоєнням не властивих нашій культурі зразків поведінки, актуалізацією споживацтва, зростанням байдужості і психологічної відчуженості поколінь, дорослих і дітей, викладачів і студентів, що породжує небезпеку деструкції усієї системи культурно-історичного наслідування.

Розвиток дитини, підлітка ще кілька десятиліть тому відбувався в умовах малого чи певного соціуму — сім'ї, класу, групи, дворових компаній, піонерської, комсомольської організації, але завжди у значній „присутності» дорослого. Сьогодні цей процес відбувається у полі розірваних зв'язків, коли ще з дошкільного віку дитина, школяр, студент знаходиться у величезному розгорнутому соціальному просторі, де на його свідомість давить хаотичний потік інформації телебачення, Інтернету, перекриваючи знання від батьків, вчителів, викладачів. До того ж інформація без змістовно-логічного зв'язку подається не системно, а ломано, бісерно влітається у життя людини ще з глибокого дитинства і визначає її розвиток.

Вченими констатується факт зміни свідомості молоді, виник термін „кліпова свідомість», що підкреслює мозаїчність, розірваність картини світу, як результату функціонування психіки зростаючої особистості.

Відомий футуролог Дейв Еванс відмічає, що обсяг інформації зростає у геометричній прогресії. Якщо до початку XX століття обсяг знань людства подвоювався кожне століття, то сьогодні він збільшується вдвічі кожні 2–3 роки. Таким чином, за думкою футуролога, людство вступає в „еру зеттабайта»: кількість даних, що передаються через Інтернет, у 2016 році досягне 1,3 зеттабайта, що дорівнює 125 рокам безперервного відтворення часового телешоу. Аналогія з відео матеріалом не випадкова. Адже основна маса Інтернет-користувачів тяжіють до візуального сприйняття інформації, і на 2015 рік 90 % усіх даних у мережі буде саме у вигляді відео. Прогнози на найпопулярніші професії через 10 років — пов'язані із нанотехнологіями, з біотехнологіями.

Погляд футурологів на розвиток сфери освіти пов'язаний із відеотехнологіями, які визнаються каталізатором трансформації навчального процесу у середній і вищій школах всього світу. Педагоги давно усвідомили величезні можливості відео, як тільки з'явилося навчальне телебачення. Дослідження підтверджують, що відео, з одного боку посилює зміст сказаного, а з іншого, дає можливість ефективніше залучати учня, студента у навчальний процес, і при чому, з низьким рівнем мотивації до навчання. У результаті, роль відео суттєво зросла: від допоміжного навчального засобу відео перетворюється у фундаментальну основу навчального процесу.

Цикл психолого-педагогічних дисциплін охоплює 1–3 курси періоду навчання у КНЕУ. Ми можемо спостерігати певну динаміку — адаптаційний період, період професіоналізації студентів і завершальний етап — написання курсових робіт і проходження педагогічної практики як закріплення професійних компетенцій. Найактуальнішою для впровадження відео технологій, безперечно, є дисципліна „Психологія та педагогіка», яка має значну адаптаційну спрямованість. У якості експерименту окремі навчальні проекти можуть виконуватися із залученням потенціалу студентів старших курсів.

*Бондаренко Є.І., асистент
кафедри конституційного та адміністративного права*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

В сучасних умовах реформування освіти у ВНЗ, у контексті рецепції болонської системи, у навчально-виховній роботі має домінувати орієнтація на процеси самоорганізації й самореалізації кожного студента. Усвідомлення суті та закономірності самостійної пізнавальної діяльності, оволодіння високим рівнем ефективності її організації — один із шляхів удосконалення процесу навчання і розвитку особистості. У процесі цілеспрямованої й систематичної самостійної діяльності студенти набувають досвід самостійно працювати.

Отже, підготовка спеціалістів вищої кваліфікації має бути спрямована на формування здатності до самостійної творчої діяльності. Ця робота повинна носити систематичний, а не епізодичний характер. Процес навчання має організовуватися так, щоб самостійна діяльність студента реалізувалася на всіх етапах: під час аудиторних занять, у позааудиторний час, коли студент веде науково-дослідницьку роботу, виконує домашні завдання, працює над контрольними та курсовими роботами, працює з підручником і т.п.

Ефективне формування досвіду самостійної роботи студентів ВНЗ можливе лише за умов: